

Lazea (BNR): Cel mai bun program de tara pe care îl avem este PNRR-ul, ca ne place, ca nu ne place

Cel mai bun program de tara pe care îl are România este Planul National de Redresare si Rezilienta (PNRR), a declarat, marti, într-o conferinta de specialitate, Valentin Lazea, economist-sef la Banca Nationala a României (BNR), mentionând ca are o vasta experienta de a fi lucrat în multiple planuri de tara si strategii, începând cu anul 1998.

El a subliniat ca opiniile sunt personale si nu implica în niciun fel pozitia oficiala a Bancii Nationale a României.

"La ce putem în mod realist spera vizavi de programul de tara? Cel mai bun program de tara pe care îl avem este PNRR-ul, ca ne place, ca nu ne place, ca e facut de români sau partial de români sau în mica parte de români, cu multa ecologie, cu mult IT în el - si asa mai departe, ala este, ala îl avem, e cu bani, e stabilit, e cea mai buna ocazie sa îl implementam si asta este - ca ne place sau ca nu ne place. Vad, de asemenea, posibile progrese punctuale, dar necoordonate, facute de unii întreprinzatori români, fiecare pe nisa lui, însa, fara sa aiba o viziune macroeconomica integratoare, fara sa aiba neaparat viziunea impactului pe fiscalitate si pe politicile fiscale si monetare, iar, pe termen lung si foarte lung o reforma a sistemului educational care sa promoveze alte valori decât cele promovate în ultimii 30 de ani, punând accentul pe solidaritate, pe abordarea pe termen lung, pe respectul pentru autoritati, pe stimulente non-materiale", a mentionat Valentin Lazea, la conferinta "(Re)desteptarea României: Un plan de tara, acum!".

Oficialul BNR a precizat ca are o vasta experienta de a fi lucrat în multiple planuri de tara si strategii.

"Am o vasta experienta de a fi lucrat în multiple planuri de tara si strategii - o experienta trista, pot sa spun din start, începând cu 1998, când s-a facut planul de tara, prima tentativa a României sa adere la OCDE - si trecând prin 2016 - strategia România competitiva, un alt plan de tara, si 2018-2019 - Planul national de adoptare al euro. Deci, am o experienta vasta în acest domeniu si entuziasmul care pe multi îi cuprinde când aud de plan de tara, pe mine nu ma mai afecteaza, pentru ca am trecut prin etapele astea", a spus Lazea.

El a subliniat ca, un plan sau o strategie de tara, trebuie sa îndeplineasca unele criterii, printre care: sa aiba în vedere toti cei trei factori care contribuie la PIB-ul potential, respectiv capital, forta de munca, productivitate, sa fie bugetate corespunzator toate masurile cuprinse în acea strategie, sa nu afecteze echilibrul macroeconomic fiscal si monetar odata cu implementarea masurilor, sa presupuna o îmbinare a celor trei politici: fiscala, monetara, de reforme structurale. De asemenea, trebuie "sa depaseasca orizontul termenului scurt, mergând spre termen mediu si lung - si sa implice un efort coordonat al tuturor ministerelor si agentilor statului, cu initiativele sectorului privat".

Totodata, Valentin Lazea a facut referire la "cauzele evidente pentru care au esuat programele de tara elaborate pâna în prezent de autoritatile române", mentionând ca alte planuri de tara realizate pentru România de institutii financiare internationale au avut "un oarecare câstig de cauza", însa nu total.

"De ce au esuat, cel putin cele pe care le stiu eu, programele de tara elaborate de autoritatile române? Prima este cea pe care ati spus-o deja, masuri nebugetate. De fapt, în 2016, Banca Mondiala a descoperit 365 de programe elaborate de autoritatile române, zacând prin diverse sertare, din care circa doua treimi nu aveau prevazut niciun buget. Deci, asa se fac la noi planurile de tara. Dar, exista si cealalta treime, o suta si ceva de programe, care aveau buget. Un al doilea motiv este contextul electoral cvasi-permanent. Dau exemplul strategiei acesteia, România competitiva, elaborat în anul 2016, sub egida Guvernului si Academiei Române, deci nu era facuta de un grup de oameni binevoitori sau asa mai departe, sub egida Guvernului si Academiei Române, cu masuri clar

identificate si bugetate, dar rapid abandonata din cauza contextului electoral al aceluia an", a mai spus Lazea.

El a subliniat ca au existat si alte planuri de tara care, pe langa faptul ca erau bugetate, nici macar nu erau în context electoral adoptate, cum a fost Strategia nationala de adoptare a monedei euro din 2018-2019 si, cu toate acestea, "abandonata si ea foarte rapid".

"Deci, exista probabil si alte cauze mai profunde, de natura sociologica, culturala, cum vreti sa-i spuneti, pentru care programele elaborate de autoritatile române pâna în prezent au esuat. Am încercat eu sa ma gândesc asa, cât m-a dus pe mine mintea, cam care ar fi aceste cauze mai profunde ale esecului programelor de tara elaborate de autoritatile române. Am listat aici patru cauze, probabil ca ele sunt mai multe. O prima cauza ar fi lipsa de respect pentru autoritati, lipsa generata si obiectiv, si subiectiv - obiectiv, sa zicem, pentru ca publicul a vazut dese schimbări de prioritati. Imediat ce se schimba Guvernul, se dau la o parte prioritatile vechi, apar alte noi sau, chiar si în acelasi ciclu electoral, la prima remaniere se schimba prioritatile, deci ce e valabil azi, nu mai valabil mâine si asa mai departe. Deci, asta nu poate sa genereze încredere în autoritati. Sau, cazul celalalt subiectiv, incompatibilitatea acestor idei sau proiecte avansate de autoritatile de la centru cu interesele locale, mai mult sau mai putin oculte, care sunt deranjate sau au propria lor agenda si, practic, saboteaza aceste idei venite de la centru", a adaugat oficialul BNR.

În opinia sa, un alt motiv pentru care au esuat aceste programe de tara elaborate de autoritatile române este "lipsa de solidaritate intra si inter-institutionala".

"Și aici avem o litanie întreaga de probleme pentru ca un plan de tara presupune sa ai empatie, empatie pentru institutii cu care probabil nu vei mai avea niciodata de-a face, cu zone ale tarii în care probabil nu vei ajunge niciodata, empatie între gulerele albe si gulerele albastre, între transilvaneni si olteni, între moldoveni si munteni - si asa mai departe, între tineri si batrâni, între batrâni si tineri - ori noi, în România, am pierdut aceasta notiune de empatie si de solidaritate si se poate demonstra. România se caracterizeaza prin discrepante colosale la nivel teritorial, prin venituri fiscale de numai 27% din PIB, al doilea cel mai mic nivel din Europa, care arata ce? Când nu esti dispus sa contribui la punga generala, înseamna ca nu esti solidar cu restul natiunii", a adaugat Valentin Lazea

Referindu-se la al treilea motiv, oficialul BNR a mentionat "desconsiderarea stimulentei non-materiale".

"Deci, daca un proiect nu vine cu punguta de bani atasata în spatele lui, nu este interesant. Nimeni nu se gândeste ca, facându-si treaba bine si nu pentru bani, face o economie de timp si de nervi pentru sine si pentru toti concetatenii sai. (...) Și, al patrulea motiv, viziunea prevalenta pe termen scurt si foarte scurt, în sensul ca, întotdeauna, dintr-un plan de tara se iau si se executa primele masurile cele mai usoare si cele mai populare si cele mai usor de facut - 'cherry picking', cum zic englezii, deci culegi ciresile care stau cel mai aproape de pamânt, iar cele mai grele si mai cu efect pe termen lung sunt lasate pentru mai târziu. Atunci, de ce au reusit partial programele de tara elaborate pentru România de autoritati straine, ca vorbim de FMI, Banca Mondiala, Comisia Europeana? În primul rând, aceste autoritati se bucura de mai mult respect decât autoritatile autohtone. Când si-au stabilit o lista de prioritati, aceea este lista de prioritati pe termen lung", a subliniat Lazea.

Oficialul BNR a adaugat ca, în al doilea rând, îndeplinirea acestor programe vine la pachet cu stimulente de ordin material.

"Foarte important, deci, vine cu punguta cu bani în spatele sau. Dar, chiar si aceste programe, se lovesc în implementare de lipsa de solidaritate din societatea româneasca. De exemplu, privilegiile unora în materie de neplata a impozitelor si taxelor sau privilegiile altora în a primi beneficii disproportionat de mari în raport cu contributiile. Știm discutiile care au loc cu reforma pensiilor, Europa conditieaza banii din PNRR de aceasta reforma. Noi suntem dispusi pentru 'vested interest' sa punem în pericol respectivii bani. Și punctul patru: chiar si

aceste programe, facute de institutii internationale, se lovesc de atitudinea orientata prevalent pe termen scurt, în detrimentul termenului mediu si lung, adica se selecteaza acele masuri care sunt usor de facut", a mai spus Valentin Lazea.